

S P R A W O Z D A N I E

**z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Świdnicy**

w 2017 roku

Podstawowe zasady działalności ośrodków pomocy społecznej reguluje ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy, kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy jest gminną jednostką organizacyjną, realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej, działającą na podstawie statutu nadanego Uchwałą nr III/9/10 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 28 grudnia 2010 r. Główną działalnością Ośrodka jest pomoc społeczna realizowana w ramach zadań własnych gminy i zadań zleconych z zakresu administracji rządowej. Realizuje zadania i świadczenia przyznawane na podstawie obowiązujących przepisów, w szczególności ustaw o:

- pomocy społecznej,
- wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Karcie Dużej Rodziny,
- świadczeniach rodzinnych,
- pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- systemie oświaty, w zakresie pomocy materialnej dla uczniów,
- pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w zakresie potwierdzania prawa do świadczeń zdrowotnych dla podopiecznych.

Ośrodek koordynował realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Świdnicy na lata 2011-2018 i gminnych programów:

- Wspierania Rodziny na lata 2015-2017,
- Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Miasto Świdnica na lata 2016-2020,
- Aktywności Lokalnej w Gminie Miasto Świdnica na lata 2016-2020,
- polityki prorodzinnej pod nazwą Świdnicka Karta Dużej Rodziny.

Ośrodek obejmował w strukturach mieszkanie chronione, przeznaczone dla nie mniej niż trzech osób, samotnych lub małżonków, w trudnej sytuacji życiowej, seniorów, niepełnosprawnych lub chorych, potrzebujących wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu oraz placówkę wsparcia dziennego dla Osiedla Zawiszów, z przeznaczeniem dla 15 uczestników. Prowadził działalność w siedzibach:

- ul. Wałbrzyska 15 – siedziba główna (budynek Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie), Zespół ds. usług opiekuńczych,
- ul. Franciszkańska 7 (parter) – siedziba Sekcji terenowych nr 1, 2 i 4, Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych oraz Działu Pomocy Specjalistycznej (obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie),
- ul. Westerplatte 47 – siedziba Sekcji terenowej nr 3,
- ul. Kopernika 9e/1 – mieszkanie chronione,
- ul. Galla Anonima 1 – siedziba placówki wsparcia dziennego dla Osiedla Zawiszów (budynek Szkoły Podstawowej nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi).

Z początkiem 2017 r. do zadań Ośrodka włączone zostały nowe zadania związane z:

- asystenturą rodziny, realizowaną na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej – w Ośrodku zatrudniono 7 asystentów rodziny realizujących pracę na rzecz rodzin, w tym 6 w ramach umowy o pracę (4 w wymiarze całego etatu, 2 w wymiarze ½ etatu) oraz 1 w ramach umowy zlecenia, która w miesiącu grudniu 2017 r. zmieniona została na umowę o pracę w wymiarze ½ etatu;
- zapewnieniem usług opiekuńczych podopiecznym Ośrodka, osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób – zatrudniano w tym celu

opiekunki świadczące usługi, w ramach umów zlecenia oraz zatrudniono 2 osoby do obsługi zadania, w ramach umowy o pracę.

W związku z powyższym, z dniem 1 stycznia 2017 r. wprowadzono zmiany w strukturze organizacyjnej Ośrodka. Jest ona na bieżąco dostosowywana do zmian ustawowych oraz potrzeb wynikających z realizowanych zadań. Stosownie do art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, Ośrodek spełnia wymagania dotyczące zatrudnienia pracowników socjalnych „proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tysiące mieszkańców”.

Tabela nr 1. Zatrudnienie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej

komórka organizacyjna	etaty	
	stan na dzień 1 stycznia 2017 r.	stan na dzień 1 stycznia 2018 r.
Dyrektor	1	1
Zastępca Dyrektora	1	1
Dział Świadczeń Pomocy Społecznej	10	9
Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych	10	11
Dział Administracyjno-Organizacyjny	6,5	7
Biuro Projektów Społecznych	0	1
Dział Finansowo-Księgowy	3	3
Dział Pomocy Środowiskowej:	29	29
Koordynator	1	0
Sekcja terenowa nr 1	7	7
Sekcja terenowa nr 2	7	6
Sekcja terenowa nr 3	7	7
Sekcja terenowa nr 4	5	6
Zespół ds. usług opiekuńczych	2	3
Dział Pomocy Specjalistycznej	10	10,5
Radca prawny	0,63	0,63
Główny specjalista ds. kadr i płac	1	1
ŁĄCZNIE:	72,13	74,13

Pracownicy Ośrodka posiadają wykształcenie i kwalifikacje zgodne z wymaganiami ustawowymi. Systematycznie podnoszą umiejętności, poprzez udział w szkoleniach i warsztatach. W 2017 r. ze szkoleń skorzystało łącznie 40 pracowników Ośrodka, w tym:

- seminarium pn. „Wykorzystanie aktualnych przepisów prawa karnego w działaniach na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie”, zorganizowanym przez Ośrodek we współpracy ze Stowarzyszeniem na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”

Celem szkolenia było wyposażenie uczestników w wiedzę, która może być wykorzystana w pracy z osobą doznającą przemocy w ramach zespołu interdyscyplinarnego i grupy roboczej. Uczestniczyło w nim 30 przedstawicieli podmiotów na co dzień podejmujących działania na rzecz rodziny uwikłanej w problem przemocy domowej: oświaty, policji, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy oraz kuratorzy;

- seminarium „Jak zmotywować osobę doznającą przemocy do współpracy”, zorganizowanym przez Ośrodek wraz z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Świdnicy

Szkolenie było poświęcone pracy z osobą doznającą przemocy w toku procedury „Niebieskie Karty”, w zakresie nawiązywania relacji, porozumienia z osobą krzywdzoną, budowania strategii

nastawionej na współpracę z klientem. Uczestnikami byli przedstawiciele służb społecznych na co dzień zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, tj. pracownicy socjalni, asystenci rodziny, kuratorzy, funkcjonariusze policji;

- szkolenie „FAS na przestrzeni życia, diagnostyka medyczna i psychologiczna, objawy”, zorganizowane przez Ośrodek

Szkolenie było odpowiedzią na potrzeby zgłaszane przez pracowników Ośrodka, dostrzegających w środowiskach, z którymi współpracują, problemy rozwojowe u dzieci, których przyczyną mogło być narażenie dziecka w okresie płodowym na szkodliwy wpływ alkoholu. Wzięło w nim udział 26 osób, m.in. pracowników socjalnych, asystentów rodziny, przedstawicieli Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Zespołu Szkół Specjalnych, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Powiatowego Centrum Pomocy;

- szkolenia zorganizowane przez podmioty zewnętrzne, w tematach:
 - nowelizacje i aktualne problemy związane ze stosowaniem przepisów ustaw o pomocy społecznej, świadczeniach pielęgnacyjnych, świadczeniach rodzinnych, funduszu alimentacyjnym, świadczeniu wychowawczym 500 plus, stypendiach szkolnych,
 - Kodeks Postępowania Administracyjnego w praktyce jednostek pomocy społecznej,
 - przepisy administracyjne, w tym dotyczące umowy zlecenia, nowych zasad prowadzenia akt osobowych pracowników,
 - związane z programami teleinformatycznymi i środkami komunikacji elektronicznej, w tym praktyczne zastosowanie Interaktywnego Płatnika Plus, obsługa elektroniczna L4 na PUE ZUS, oprogramowanie WYWIAD Plus, nowe rozwiązania dla wywiadu środowiskowego,
 - wykłady i warsztaty dotyczące asystentury rodzinnej, wsparcia rodzin „Za życiem”,
 - zmiany w rachunkowości budżetowej jednostek organizacyjnych jst,
 - Przeciwdziałanie manipulacji,
 - Aktywizacyjny Triathlon – młodzi w edukacji, zatrudnieniu, integracji,
 - Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezdomnych, mieszkania treningowe i chronione,
 - realizacja gminnych programów w roku 2017 w kontekście Ustawy o zdrowiu publicznym oraz Narodowego Programu Zdrowia,
 - standaryzacja usług społecznych kierowanych do osób bezdomnych,
 - fundusze europejskie, wydatki kwalifikowane,
 - Szkolenie działowe dla wychowawców ds. postpenitencjarnych oraz instytucji współpracujących w społecznej readaptacji skazanych,
 - Współczesne wyzwania gerontologii,
 - Ekonomia społeczna a nowoczesny i konkurencyjny samorząd. W poszukiwaniu innowacyjnych rozwiązań,
 - zamówienia publiczne poniżej 30 tys. euro, zasady konkurencyjności w realizacji projektów RPO WD,
 - zmiany w Karcie Dużej Rodziny,
 - Program Senior+, mieszkania chronione, domy dla matek z dziećmi i kobiet w ciąży, środowiskowe domy samopomocy oraz bezdomność,
 - Więzi, które chronią. Efektywność pomocy,
 - Ogólnopolski Kongres Psychologów i Psychoterapeutów Dzieci i Dorosłych.

Od maja do grudnia 2017 r., pracownicy socjalni, asystenci rodziny, psycholog i członkowie grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, będący pracownikami Ośrodka, mieli możliwość uczestniczenia w superwizjach grupowych i indywidualnych. Celem superwizji było uzyskanie wsparcia w rozwiązywaniu trudnych sytuacji, rozwój współpracy zespołowej oraz doskonalenie kompetencji zawodowych, poprzez edukację, m.in. w zakresie komunikacji, asertywności, radzenia sobie z emocjami i stresem, pracy z klientem wieloprotblemowym, w tym uwikłanym w problemy uzależnień oraz przemoc domową. Zrealizowano 10 superwizji grupowych, w wymiarze 90 min. każda oraz

124 superwizje indywidualne, w wymiarze 45 min. każda. Łącznie wzięło w nich udział 31 pracowników.

Bezpośredni nadzór nad działalnością Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej sprawuje Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych Urzędu Miejskiego w Świdnicy. W realizacji zadań Ośrodek współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej oraz organizacjami pozarządowymi, podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną oraz innymi podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej. W 2017 r. Ośrodek nadzorował realizację zadań publicznych miasta zleconych w trybie otwartych konkursów ofert, na podstawie Programu współpracy Gminy Miasto Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną na 2017 rok:

- Prowadzenie jadłodajni:
 - Caritas Diecezji Świdnickiej,
 - Towarzystwo Pomocy im. Świętego Brata Alberta;
- Pozyskiwanie i dystrybucja żywności:
 - Polski Komitet Pomocy Społecznej,
 - Spółdzielnia Socjalna „MITOS”.

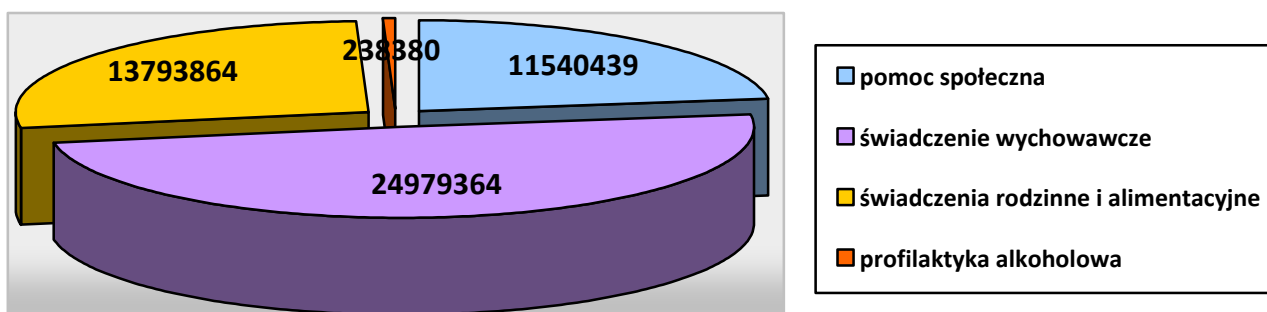
1. Budżet Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania wynikające z przepisów prawa na rzecz osób i rodzin przeżywających trudności, w celu ich wspierania, zaspokojenia potrzeb, umożliwienia życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz motywowania do uruchamiania własnych możliwości i współuczestniczenia w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych, w jakich się znalazły.

Środki na realizację zadań pomocy społecznej pochodzą ze środków budżetu miasta i z dotacji rządowych, a zadania dzieli się odpowiednio na własne i zlecone. Na realizację zadań Ośrodka w 2017 r. wydatkowano łącznie kwotę 51.609.842 zł, w tym na zadania z zakresu:

- pomocy społecznej – 11.540.439 zł
- świadczenia wychowawczego 500+ – 24.979.364 zł
- świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych – 13.793.864 zł
- profilaktyki alkoholowej – 238.380 zł

Wykres nr 1. Budżet Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Zadania realizowane przez Ośrodek w 2017 r. finansowane były ze środków własnych Gminy Miasta Świdnicy oraz środków z budżetu państwa.

Tabela nr 2. Wydatki z podziałem na źródło finansowania

źródło finansowania	2015	2016	2017
środki z budżetu gminy	8.601.896 zł w tym m.in.: 120.952 zł ¹ 544.667 zł ²	6.584.817 zł w tym m.in.: 33.201 zł ¹	8.085.752 zł w tym m.in.: 238.380 zł ¹
środki z budżetu państwa	15.606.734 zł w tym m.in.: 10.878.319 zł ³	35.905.546 zł w tym m.in.: 12.725.624 zł ³ 18.196.314 zł ⁴	43.467.478 zł w tym m.in.: 13.793.864 zł ³ 24.979.364 zł ⁴
środki z Unii Europejskiej	0	0	56.612 zł
łącznie	24.208.630 zł	42.490.363 zł	51.609.842 zł

¹ środki pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

² Dom Dziennego Pobytu „Przystań”

³ środki na realizację zadań związanych ze świadczeniami rodzinnymi i alimentacyjnymi

⁴ środki na realizację zadań związanych ze świadczeniem wychowawczym

Tabela nr 3. Wydatki z podziałem na zadania

zadania	wydatki		
	2015	2016	2017
zadania własne gminy	13.086.016 zł	11.318.054 zł	12.480.106 zł
zadania zlecone gminie	11.122.614 zł	31.172.309 zł	39.073.124 zł
zadanie z Unii Europejskiej	0	0	56.612 zł
łącznie	24.208.630 zł	42.490.363 zł	51.609.842 zł

2. Osoby i rodziny objęte pomocą społeczną

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, przede wszystkim w formie wsparcia finansowego, usług, pomocy w naturze oraz w postaci pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego. Kieruje również do domów pomocy społecznej osoby wymagające całodobowych usług opiekuńczych.

Tabela nr 4. Osoby i rodziny objęte pomocą społeczną

rok	pomoc we wszystkich formach		w tym: pomoc finansowa	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
2015	1.704	3.034	1.484	2.730
2016	1.607	2.733	1.326	2.297
2017	1.497	2.385	1.163	1.864

Systematycznie zmniejsza się liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej:
- liczba rodzin korzystających w 2017 r. z pomocy we wszystkich formach zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 6,85% i do 2015 r. o 12,15%,

- liczba osób w rodzinach objętych pomocą we wszystkich formach zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 12,73% i do 2015 r. o 21,39%,
- liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 12,29% i do 2015 r. o 21,63%,
- liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy finansowej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 14,50% i do 2015 r. o 31,72%.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na bieżąco prowadzą rozeznanie w środowiskach objętych wsparciem. W 2017 r. opieką obejmowali m.in. rodziny:

- 386 z dziećmi do ukończenia 17 roku życia,
- 280 uwikłanych w problemy uzależnień, w tym:
 - 113 ze zdiagnozowaną chorobą alkoholową,
 - 74 z dziećmi ze środowisk zagrożonych uzależnieniami, objętych monitorowaniem i motywowanych do podjęcia terapii przez rodziców,
- 177 uwikłanych w problemy przemocy,
- 125 z nadzorem kuratorskim,
- 367 z zadłużeniem czynszowym,
- 792 (366 dzieci w tych rodzinach) korzystających z żywności w ramach Banku Żywności,
- 89 wielodzietnych,
- 187 niepełnych.

Rodziny objęte są systemową diagnozą oraz badane są ich możliwości samodzielnego przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych. Dla każdej rodziny indywidualnie dostosowywane są formy pomocy.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej warunkuje trudna sytuacja życiowa oraz posiadane dochody, nie przekraczające kryterium dochodowego, które wynosi dla osoby samotnie gospodarującej 634 zł i dla osoby w rodzinie 514 zł. Przyznanie pomocy następuje w formie decyzji administracyjnej, wydawanej na wniosek pracownika socjalnego, w oparciu o przeprowadzony rodzinny wywiad środowiskowy w miejscu zamieszkania osoby oczekującej pomocy. W 2017 r. sporządzono 9.198 decyzji przyznających świadczenia z pomocy społecznej ogółem. Wsparcie finansowe realizowane jest w formach pieniężnych oraz niepieniężnych, przy spełnieniu przesłanek wymienionych w ustawie o pomocy społecznej.

Tabela nr 5. Świadczenia według powodu przyznania

powód przyznania pomocy	2015		2016		2017	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinie	liczba rodzin	liczba osób w rodzinie	liczba rodzin	liczba osób w rodzinie
ubóstwo	1.245	2.300	1.122	1.965	982	1.639
sieroctwo	2	3	1	1	0	0
bezdomność	142	195	121	142	104	118
bezrobocie	1.013	2.060	853	1.659	699	1.306
niepełnosprawność	677	1.033	675	1.024	643	907
długotrwała lub ciężka choroba	1.018	1.595	983	1.470	1.034	1.434
przemoc w rodzinie	34	103	30	86	28	77
potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	151	705	124	577	75	343

bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	351	1.152	279	867	248	760
trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	46	71	32	48	28	46
alkoholizm lub narkomania	108	173	124	187	122	173
zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	0	0	9	19	11	23
- klęska żywiołowa lub ekologiczna - potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi - trudność w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	0

Największą grupę odbiorców świadczeń pomocy społecznej stanowią rodziny, w których przyczyn ubóstwa należy doszukiwać się w sytuacji zdrowotnej członków rodziny. W 2017 r. długotrwała lub ciężka choroba stanowiły powód przyznania pomocy w 69,07% (61,17% w 2016 r.) rodzin korzystających z pomocy we wszystkich formach i niepełnosprawność w 42,95% (42% w 2016 r.) rodzin. Kolejną wiodącą przyczyną korzystania ze świadczeń pomocy społecznej było bezrobocie towarzyszące ubóstwu. Stanowiło ono powód przyznania pomocy w 46,69% (53,08% w 2016 r.) spośród rodzin korzystających z pomocy we wszystkich formach.

3. Pomoc materialna

System świadczeń pieniężnych obejmuje największą grupę odbiorców pomocy społecznej. Przyznawanie świadczeń na bieżące potrzeby rodziny jest rozumiane, jako wsparcie w prowadzonej pracy socjalnej mającej na celu usamodzielnienie klienta. Świadczenia finansowe udzielane są w szczególności w formie zasiłków stałych i okresowych, na realizację których środki finansowe przekazywane są z budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy w formie dotacji oraz zasiłków celowych, realizowanych ze środków pochodzących z dochodów własnych gminy.

Tabela nr 6. Świadczenia pieniężne w formie zasiłków

forma pomocy	2015			2016			2017		
	liczba		kwota świadczeń w zł	liczba		kwota świadczeń w zł	liczba		kwota świadczeń w zł
	rodzin	osób w rodzinie		rodzina	osób w rodzinie		rodzina	osób w rodzinie	
zasiłek celowy	1.419	2.633	1.822.512	1.251	2.199	1.085.099	1.088	1.777	954.078
zasiłek celowy specjalny	351	665	146.350	260	427	90.289	246	382	74.216
zasiłek okresowy	839	1.774	1.684.824	735	1.439	1.490.166	596	1.114	1.221.833
zasiłek stały	307	374	1.410.231	336	403	1.721.379	337	398	1.664.984

Spśród świadczeń pieniężnych największe wydatki poniesiono na zasiłki stałe, wypłacane osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności. Przyznawane są w wysokości ustawowej, wynikającej z różnicy pomiędzy kryterium dochodowym, a posiadanym dochodem.

Zasiłek okresowy przyznawany jest w podstawowej, gwarantowanej wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym, a dochodem. Wypłacany przede wszystkim z powodu bezrobocia oraz długotrwałej choroby i niepełnosprawności.

Zasiłek celowy adresowany jest do osób o najniższych dochodach, zasiłek celowy specjalny do osób lub rodzin o dochodach przekraczających kryterium ustawowe, wypłacany w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Świadczenia te przyznawane są z przeznaczeniem na „zaspakajanie niezbędnej potrzeby bytowej”. Średnio na rodzinę korzystającą z zasiłku celowego przyznano rocznie około 877 zł (867 zł w 2016 r.) i z zasiłku celowego specjalnego rocznie około 302 zł (347 zł w 2016 r.).

Głównym kryterium uprawniającym do korzystania ze świadczeń rodzinnych jest przeciętny miesięczny dochód netto, w przeliczeniu na osobę w rodzinie albo dochód osoby uczącej się, który nie może przekroczyć kwoty 674,00 zł. Gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł. Ogółem świadczenia przyznano decyzją 3.371 osobom.

Tabela nr 7. Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego

forma świadczenia	liczba osób		
	2015	2016	2017
zasiłek rodzinny	1.658	1.782	1.919
dodatek z tytułu urodzenia dziecka	100	124	133
dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	33	43	49
dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	144	139	141
dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	260	251	276
dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	169	177	184
dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1.191	1.260	1.343
dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	12	13	10

Niezależnie od wysokości dochodu, przyznawane są jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, zasiłek pielęgnacyjny przeznaczony dla niepełnosprawnych dzieci, osób dorosłych niepełnosprawnych w stopniu znacznym i osób, które ukończyły 75 lat oraz świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności przy spełnieniu wskazań wynikających z ustawy. Zmianą ustawy o świadczeniach rodzinnych od 2016 r. wypłacane jest nowe świadczenie rodzinne – świadczenie rodzicielskie. Przysługuje ono również niezależnie od wysokości dochodu, rodzicom, którzy nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego, czyli studentom, osobom bezrobotnym lub pracującym na umowach cywilno-prawnych.

Tabela nr 8. Pozostałe świadczenia rodzinne

forma świadczenia	liczba osób		
	2015	2016	2017
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	350	392	370
zasiłek pielęgnacyjny	1.103	1.101	1.091

świadczenie pielęgnacyjne	148	160	176
specjalny zasiłek opiekuńczy	6	12	17
zasiłek dla opiekuna	39	30	19
świadczenie rodzicielskie	-	85	105

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również działania w zakresie świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wobec dłużników alimentacyjnych.

Tabela nr 9. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz wobec dłużników alimentacyjnych

rodzaj działania	2015	2016	2017
osoby korzystające ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego	502	509	473

Tabela nr 10. Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych

rodzaj działania	2017
informacja o przyznanim świadczeniu	343
wezwanie dłużnika alimentacyjnego na wywiad	278
wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego	116
wniosek o przyłączenie do egzekucji	115
informacja o efektach działań	154
przeprowadzenie z dłużnikiem alimentacyjnym wywiadu alimentacyjnego oraz odebranie od niego oświadczenia majątkowego	94
przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, w szczególności pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	94
zobowiązanie dłużnika do zarejestrowania się jako bezrobotny albo jako poszukujący pracy	35
poinformowanie powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	37
sporządzenie zawiadomienia o wszczęciu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	76
zapytanie do komornika sądowego o wywiązywaniu się przez dłużnika alimentacyjnego ze zobowiązań alimentacyjnych przez okres ostatnich 6 miesięcy	76
decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	55
decyzja o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	21
zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa niealimentacji	55
wystąpienie o zatrzymanie prawa jazdy	19
wystąpienie o zwrot zatrzymanego prawa jazdy	5
korrespondencja z instytucjami i dłużnikami	446
przekazanie informacji gospodarczej do biura informacji gospodarczej	1.003

Działania wobec dłużników alimentacyjnych są finansowane dzięki środkom, które gmina egzekwuje od dłużników alimentacyjnych. Kwoty te stanowią dochód własny gminy.

Tabela nr 11. Kwoty wyegzekwowane od dłużników alimentacyjnych w ramach funduszu alimentacyjnego

miejsce przekazania	2015	2016	2017
należności gminy wierzyciela	74.357 zł	85.943 zł	102.161 zł
należności gminy dłużnika	54.379 zł	–	–
budżet państwa	210.328 zł	128.914 zł	153.241 zł
dochody od innych gmin	20.073 zł	–	–
odsetki	100.609 zł	220.032 zł	255.065 zł
łącznie	459.746 zł	434.889 zł	510.467 zł

Tabela nr 12. Kwoty wyegzekwowane od dłużników alimentacyjnych w ramach zaliczki alimentacyjnej

miejsce przekazania	2015	2016	2017
dochody gminy	22.659 zł	18.919 zł	11.877 zł
dochody państwa	22.658 zł	18.919 zł	11.877 zł
łącznie	45.317 zł	37.838 zł	23.754 zł

Kwoty wyegzekwowane w ramach zaliczki alimentacyjnej stanowią należności sprzed 2009 r.

Realizując pomoc materialną dla dzieci i młodzieży uczącej się, Ośrodek wypłaca stypendia szkolne oraz zasiłki szkolne.

Tabela nr 13. Dzieci i młodzież ucząca się, korzystająca z pomocy materialnej

świadczenia	liczba osób		
	2015	2016	2017
stypendia szkolne	514	495	495
zasiłki szkolne	79	65	64

Ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wprowadzono świadczenie adresowane do rodzin wychowujących dzieci. Założeniem programu Rodzina 500 Plus jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Program przewiduje pomoc w formie świadczenia pieniężnego w wysokości 500 zł na każde dziecko, z zastrzeżeniem spełnienia kryterium dochodowego przy ustalaniu prawa do świadczenia na pierwsze dziecko, które wynosi 800 zł lub 1.200 zł w przypadku dziecka niepełnosprawnego.

Tabela nr 14. Świadczenie wychowawcze

rodzaj działania	2016	2017
liczba złożonych wniosków	3.552	3.655
liczba rodzin objętych świadczeniem	2.939	3.459
liczba dzieci, na które przyznano świadczenie	4.168	4.783

liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie	125	118
kwota wypłaconych świadczeń	17.833.740 zł	24.648.275 zł

4. Pomoc niematerialna

Obowiązkiem gminy jest realizacja zadań, które zabezpieczają minimum bytowe, jak zapewnienie ubrania, jednego gorącego posiłku i miejsca do spania każdej osobie tego pozbawionej. Pomoc niematerialna udzielana jest osobom starszym i niepełnosprawnym, z zaburzeniami psychicznymi, a także osobom, które ze względu na chorobę alkoholową lub inne uzależnienia mają tendencje do marnotrawienia środków publicznych. Realizowana jest w formie rzeczowej i instytucjonalnej. Świadczenia te nie są wypłacane w gotówce, lecz realizowane w formie zabezpieczenia ich kosztów u realizatorów.

Tabela nr 15. Świadczenia finansowe realizowane w formie niepieniężnej

forma pomocy	2015			2016			2017		
	liczba		kwota świadczeń w zł	liczba		kwota świadczeń w zł	liczba		kwota świadczeń w zł
	rodzin	osób w rodzinie		rodzin	osób w rodzinie		rodzin	osób w rodzinie	
schronienie	82	82	212.751	73	73	180.596	62	62	171.285
posiłek	403	1.055	475.837	418	961	465.685	364	751	396.400
usługi opiekuńcze	219	252	818.500	256	297	122.125	292	335	1.092.704
specjalistyczne usługi opiekuńcze	7	7	79.300	7	7	59.833	0	0	0
sprawienie pogrzebu	9	9	10.789	12	12	20.237	10	10	13.178
kierowanie do domu pomocy społecznej	76	76	1.583.494	84	84	1.607.012	77	77	1.723.754

Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osobom, które ze względu na stan zdrowia, wiek lub inną przyczynę wymagają pomocy osób innych, a są jej pozbawione z powodu samotności lub niemożności zapewnienia jej przez rodzinę, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Zadanie realizowane jest od początku 2017 r. przez opiekunki społeczne zatrudnione przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w formie umowy zlecenia. W 2016 r. zadanie realizował podmiot zewnętrzny, wyłoniony w trybie otwartego konkursu ofert, na podstawie Programu współpracy Gminy Miasto Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną na 2016 rok. Na realizację zadania w 2016 r. Miasto przeznaczyło dotację w wysokości 767.262,00 zł.

Usługi opiekuńcze obejmują przede wszystkim pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W 2017 r. usługi opiekuńcze przyznano decyzją 296 osobom (292 rodziny), w ramach 97.391 godzin. Osoby korzystające ze świadczeń ponoszą częściową odpłatność, w zależności od swojej sytuacji materialnej, na zasadach określonych uchwałą Rady Miejskiej w Świdnicy.

Część osób wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych korzysta z pracy wolontariuszy, realizujących pracę na rzecz świdnickich seniorów, w zamian za uzyskanie umorzenia zadłużenia czynszowego.

Tabela nr 16. Umorzenia zaległości wolontariuszom

umorzenia zaległości	2015	2016	2017
liczba osób skierowanych do prac w ramach wolontariatu	52	48	17
liczba osób, którym umorzono zaległości	24	34	24
łączna kwota umorzenia	44.978,53 zł	79.304,00 zł	53.144,96 zł

źródło: Wydział Gospodarki Mieszkaniowej Urzędu Miejskiego

Osoby wymagające całodobowej opieki kierowane są do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu: dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych, przewlekle psychicznie chorych, niepełnosprawnych fizycznie, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Liczba osób kierowanych do domów pomocy społecznej systematycznie wzrastała, w 2017 r. obniżyła się w stosunku do roku poprzedniego o 8,33%. Potrzeby w zakresie umieszczenia w placówce są realizowane na bieżąco.

Osobom, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają całodobowej opieki, może zostać przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym. Gmina Miasto Świdnica dysponuje jednym mieszkaniem chronionym przy ul. Kopernika 9e/1, o łącznej powierzchni użytkowej 87,08 m², które obejmuje 3 pokoje mieszkalne, pomieszczenie gospodarcze oraz odpowiednio wyposażone pomieszczenia wspólne, tj. przedpokój, łazienkę i kuchnię. Mieszkanie jest przeznaczone dla nie mniej niż trzech osób samotnych lub małżonków. Pobyt w mieszkaniu jest formą pomocy społecznej, która ma na celu zapewnienie mieszkańcom warunków samodzielnego funkcjonowania w środowisku, pod opieką specjalistów, w integracji ze społecznością lokalną. W 2017 r. w mieszkaniu chronionym przebywały 3 osoby. Mieszkańcy ponoszą częściową odpłatność za pobyt w mieszkaniu, w wysokości zależnej od sytuacji materialnej, na zasadach określonych uchwałą Rady Miejskiej w Świdnicy.

Obowiązkiem gminy jest zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej. W 2017 r. w pieczy zastępczej przebywało 83 dzieci ze Świdnicy, z czego 32 umieszczono w 2017 r., w tym:

- w rodzinie zastępczej zawodowej przebywało 21 dzieci, w tym 5 umieszczonych w 2017 r.,
- w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia opiekuńczego przebywało 7 dzieci, w tym 5 umieszczonych w 2017 r.,
- w rodzinie zastępczej spokrewnionej przebywało 16 dzieci, w tym 5 umieszczonych w 2017 r.,
- w niezawodowej rodzinie zastępczej przebywało 10 dzieci, w tym 6 umieszczonych w 2017 r.,
- w placówce opiekuńczo-wychowawczej przebywało 29 dzieci, w tym 11 umieszczonych w 2017 r.

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, gmina ponosi odpłatność według następujących zasad:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2017 r. ze środków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wydatkowano na pobyt dzieci w pieczy zastępczej łącznie 527.482,65 zł, w tym 353.093,35 zł za dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i 174.389,30 zł za dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych.

Najważniejszym zadaniem w pomocy środowiskowej jest praca socjalna, która skupia się na rozwiązywaniu problemów osób i rodzin, poprzez motywowanie do samodzielnego działania i asystowanie w rozwiązywaniu problemów. Skierowana jest na przywrócenie zdolności osób i rodzin do samodzielnego funkcjonowania. Szczególnym nadzorem objęte są rodziny z dziećmi, zagrożone przemocą oraz demoralizacją nieletnich. Środowiska te pracownicy socjalni w asyście funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji, monitorują dodatkowo, w ramach popołudniowych wizyt patronażowych, realizowanych w godzinach od 15.30 do 17.00. W 2017 r. zrealizowano 504 godziny wizyt patronażowych, w 34 środowiskach objętych patronażem popołudniowym.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, czyli umowę dwustronną zawieraną przez pracownika socjalnego z podopiecznym w celu znalezienia najlepszego rozwiązania dla trudnej sytuacji życiowej klienta. Określa on uprawnienia i zobowiązania stron, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej podopiecznego. W 2017 r. kontraktem socjalnym objętych było 56 osób.

5. Pomoc specjalistyczna

Zadaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest organizowanie i zapewnienie poradnictwa specjalistycznego. W 2017 r. psycholog Ośrodka udzielił wsparcia 328 osobom. Z poradnictwa i konsultacji udzielanych przez radcę prawnego zatrudnionego w Ośrodku skorzystało 296 osób. Ośrodek upowszechnia również informacje o innych miejscach, w których realizowana jest profesjonalna nieodpłatna pomoc specjalistyczna, prawna i psychologiczna, w formie ulotek opracowanych przez Ośrodek i na stronie internetowej: www.mops.swidnica.pl.

Na zlecenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, klienci przede wszystkim rodziny uwikłane w problemy uzależnień i przemocy domowej, mieli możliwość korzystania z poradnictwa rodzinnego. Zadanie realizowane było w siedzibie Ośrodka przy ul. Franciszkańskiej 7. Działanie obejmowało wstępną diagnozę sytuacji i potrzeb rodziny, wspieranie w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz ukierunkowywanie w dalszej pracy z psychologiem lub/i innym specjalistą. Poradnictwo udzielane było w oparciu o program wspierający rodzinę w jej funkcjonowaniu, opracowany przez terapeutę rodzinnego, we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikami socjalnymi oraz asystentami rodziny. Na realizację zadania wydatkowano łącznie kwotę 27.975 zł.

W 2017 r. udzielono porad 373 osobom, w tym 355 osobom dorosłym i 18 dzieciom. Terapeuta rodzinny udzielił:

- 269 porad osobom dorosłym korzystającym ze wsparcia, poradnictwa lub terapii rodzinnej, w tym 18 osobom niepełnosprawnym,
- 82 porady osobom dorosłym korzystającym z innych oddziaływań terapeutycznych,
- 18 porad dzieciom korzystającym ze wsparcia, poradnictwa lub terapii rodzinnej, w tym 4 dzieciom niepełnosprawnym,
- 9 porad dzieciom korzystającym z innych oddziaływań terapeutycznych.

źródło: Prywatna Praktyka Psychoterapii Renata Halejcio

Elementem pracy Ośrodka jest również udzielanie wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzinom. Według rozeznania pracowników socjalnych, w 2017 r. pomocą obejmowali 157 osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym:

- 115 ze zdiagnozowaną chorobą,
- 42 bez diagnozy, z podejrzeniem występowania choroby psychicznej,

- 13 ubezwłasnowolnionych całkowicie, w tym 12 z ustanowionym opiekunem prawnym,
- 6 ubezwłasnowolnionych częściowo, w tym 6 z ustanowionym kuratorem.

Ośrodek prowadzi stały nabór kandydatów do bazy opiekunów prawnych osób całkowicie ubezwłasnowolnionych i kuratorów osób częściowo ubezwłasnowolnionych. Gdy zaistnieją okoliczności, w których wymagane jest objęcie opieką lub kuratelą podopiecznego, pracownik Ośrodka po przeprowadzeniu rozmowy z kandydatem z bazy, przedstawia sądowi wniosek o objęcie opieką lub kuratelą przez wskazanego kandydata. Na żądanie opiekuna lub kuratora sąd opiekuńczy może przyznać stosowne wynagrodzenie.

Na zlecenie Ośrodka prowadzona była grupa wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich. Spotkania odbywały się w siedzibie Ośrodka przy ul. Franciszkańskiej 7, 1 raz w tygodniu w wymiarze 2 godzin. W 2017 r. odbyły się 43 spotkania (86 godz.), w których uczestniczyło do 7 osób. Na realizację zadania wydatkowano łącznie kwotę 5.160 zł.

Do zadań obowiązkowych gminy należy wspieranie i organizacja pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Koordynacja działań w tym zakresie odbywa się w oparciu o program wspierania rodziny, opracowywany na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej opracował projekt Programu Wspierania Rodziny w Gminie Miasto Świdnica na lata 2018- 2020, który przyjęty został uchwałą nr XL/440/18 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 26 stycznia 2018 r.

Jeżeli z analizy sytuacji rodziny wynika taka konieczność, kierownik ośrodka pomocy społecznej zobowiązany jest przydzielić rodzinie asystenta. Asystent rodziny to specjalista, którego zadaniem jest codzienne towarzyszenie rodzinie niepotrafiącej samodzielnie pokonać różnych trudności życiowych. Pracownik socjalny przeprowadzając rodzinny wywiad środowiskowy i stwierdzając, że w rodzinie występuje problem opiekuńczo-wychowawczy lub uzyskując informację, że w określonej rodzinie taki problem występuje, wnioskuje o wsparcie rodziny poprzez przydzielenie asystenta, bez względu na dochód rodziny. Rodzina musi wyrazić zgodę na takie wsparcie i współpracować. Asystent pracuje również z rodziną, w której dzieci zostały zabezpieczone w pieczy zastępczej. Jego praca skupia się wówczas na tym, aby wspomóc rodzinę w stworzeniu przez nią warunków pozwalających na powrót dzieci do domu rodzinnego. Ze wsparcia korzystały 94 rodziny, w tym:

- 46 rodzin zostało zobowiązanych do pracy z asystentem przez sąd,
- w rodzinach objętych asystenturą przebywało łącznie 160 dzieci,
- w rodzinach objętych asystenturą 25 dzieci przebywało w pieczy zastępczej,
- na dzień 31 grudnia 2017 r. wsparcia asystenta rodziny wymagało 75 rodzin,
- praca asystenta rodziny z rodzinami odbywała się przez okres:
 - do 1 roku – 34 rodziny,
 - do 2 lat – 17 rodzin,
 - do 3 lat – 11 rodzin,
 - powyżej 3 lat – 32 rodziny,
- 18 rodzin zakończyło pracę z asystentem rodziny, w tym:
 - 7 rodzin ze względu na zrealizowanie planu pracy,
 - 5 rodzin ze względu na brak współpracy z asystentem,
 - 6 rodzin ze względu na zmianę miejsca zamieszkania, poza Gminę Miasto Świdnica,
- średni czas pracy asystenta z rodziną wynosił 28 miesięcy.

Gmina Miasto Świdnica aplikowała o środki na dofinansowanie wynagrodzeń dla asystentów rodziny w ramach Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017, ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Gmina otrzymała środki finansowe w kwocie 117.501,72 zł., z których wykorzystano kwotę

115.575,37 zł. Środki te zostały przeznaczone na dofinansowanie wynagrodzenia 7 asystentów rodziny, zatrudnionych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

Wsparcie rodziny odbywa się również poprzez objęcie dziecka opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. W 2017 r. Gmina Miasto Świdnica realizację zadania powierzyła w trybie otwartych konkursów ofert 4 organizacjom pozarządowym, zapewniającym opiekę 180 dzieciom i młodzieży, w ramach placówek:

- Caritas Diecezji Świdnickiej – Placówka Wsparcia Dziennego, dla 30 uczestników,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce” – Europejskie Centrum Przyjaźni Dziecięcej-Placówka Wsparcia Dziennego, dla 60 uczestników,
- Fundacja Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint” – Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza „Oratorium”, dla 60 uczestników,
- Fundacja Ziemi Świdnickiej „SKSK” – Osiedlowy Klub Integracyjny „Zarzecz”, dla 30 uczestników.

Od 2016 r. również w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonuje placówka wsparcia dziennego, z przeznaczeniem dla 15 uczestników. Siedziba Placówki znajduje się w budynku Szkoły Podstawowej nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Świdnicy, przy ul. Galla Anonima 1.

Z zajęć w placówkach wsparcia dziennego w 2017 r. skorzystało łącznie 238 dzieci i młodzieży. Przeciętnie w ciągu roku w placówkach umieszczonych było 174 podopiecznych, z których 6 nie uzyskało promocji do klasy programowo wyższej. Podstawowym zadaniem placówek jest współdziałanie w procesie wychowywania wraz z rodziną oraz szkołą. Dzieci objęte są opieką wychowawcy, socjoterapeuty i innych specjalistów, którzy zapewniają podopiecznym wsparcie w pokonywaniu trudności szkolnych, w kryzysach rówieśniczych i osobistych, organizując czas wolny proponując pozalekcyjne zajęcia sportowe i twórcze o różnym charakterze. Pobyt dziecka w placówce jest bezpłatny. Zajęcia prowadzone są w godzinach popołudniowych. Placówki zapewniały również podopiecznym posiłek:

- 3 placówki w formie ciepłego obiadu i podwieczorku,
- 1 placówka w postaci drobnych posiłków ciepłych lub zimnych przygotowywanych na miejscu w placówce,
- 1 placówka w postaci dostarczanych kanapek, owoców lub jogurtu.

Mieszkańcom Świdnicy, rodzicom i wychowawcom, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnił możliwość uczestniczenia w warsztatach wspierania rodziców i wychowawców pn. „Szkoła dla rodziców i wychowawców”. Uczą one otwartej, konstruktywnej komunikacji w rodzinie i poza nią, relacji opartych na wzajemnym szacunku i współpracy, służących tworzeniu środowiska najbardziej wspierającego naturalny rozwój dziecka. Ich celem jest pomoc w radzeniu sobie w codziennych kontaktach z dziećmi i młodzieżą, ukierunkowana na przeciwdziałanie zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży oraz podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców i nauczycieli. W pierwszej kolejności do udziału w warsztatach przyjmowani byli podopieczni wskazani przez pracowników socjalnych. W 2017 r. realizowano 8 edycji programu, w grupach maksymalnie 12-15 osobowych, w formie 10 spotkań, po 4 godz. lekcyjne, łącznie w wymiarze 40 godz. dla każdej z grup, w tym:

- 5 edycji część I Budowanie relacji dorosły-dziecko – 67 uczestników,
- 2 edycje części II Wspieranie procesu budowania wzajemnych (opartych na więzi i szacunku) relacji między dziećmi – 30 uczestników,
- 1 edycja części III dla rodziców i wychowawców nastolatków uwzględniająca problemy wieku dorastania – 14 uczestników.

Warsztaty prowadzone były w oparciu o program i standardy Szkoły dla Rodziców i Wychowawców Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie, przez dwie osoby posiadające certyfikat realizatora programu wydany przez ORE, uprawniający do prowadzenia I, II i III części

programu. Informacja o możliwości udziału w programie przekazywana była podopiecznym przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny oraz umieszczana na stronie internetowej Ośrodka. Na realizację zadania wydatkowano łącznie kwotę 24.960 zł.

W 2017 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej nadzorował realizację zadań publicznych miasta zleconych w trybie otwartych konkursów ofert, na podstawie Programu współpracy Gminy Miasto Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną na 2017 rok:

- „Prowadzenie jadłodajni”, z przeznaczeniem na dofinansowanie, w kwocie 3 zł do kosztów przygotowania jednego posiłku, przez 6 dni w tygodniu, z wyłączeniem niedziel i świąt, do średnio 99 posiłków dziennie dla osób zgłoszonych przez Ośrodek, realizowane przez:
 - Caritas Diecezji Świdnickiej – przyznana dotacja w wysokości 36.240 zł, została wykorzystana w wysokości 19.761 zł. Średnio dziennie z posiłków korzystały 22 osoby,
 - Towarzystwo Pomocy im. Świętego Brata Alberta – przyznana dotacja w wysokości 53.454 zł, została wykorzystana w wysokości 45.138 zł. Średnio dziennie z posiłków korzystało 50 osób;
- „Pozyskiwanie i dystrybucja żywności”, w celu zapewnienia osobom i rodzinom w trudnej sytuacji rodzinnej wsparcia w postaci bezpłatnej żywności:
 - Polski Komitet Pomocy Społecznej – przyznano dotację w wysokości 75.000 zł. Na wniosek organizacji, z dniem 9 października 2017 r. umowa została rozwiązana za porozumieniem stron. Na realizację zadania wykorzystano dotację w wysokości 57.866 zł,
 - Spółdzielnia Socjalna „MITOS” – przyznano dotację w wysokości 6.250 zł, która w całości została wykorzystana.

Źródłem pozyskiwania produktów spożywczych są rezerwy unijne, zbiórki publiczne oraz producenci i hurtownicy. Rozdział żywności odbywa się we współpracy z Ośrodkiem oraz za pośrednictwem organizacji z terenu Miasta, wspierających w tej formie swoich członków.

W celu skutecznego udzielania wsparcia podopiecznym, Ośrodek stosuje metody pracy interdyscyplinarnej. Stale współpracuje ze specjalistami, w szczególności ze szkołami, Komendą Powiatową Policji, kuratorami, w zakresie diagnozowania sytuacji i rozeznania potrzeb rodziny, planowania i realizacji pracy z rodziną oraz monitorowania wspólnych klientów. Odbywa się to poprzez spotkania, wymianę informacji, opracowywanie procedur, udział w szkoleniach oraz pracę w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W 2017 r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Postępowania w indywidualnych przypadkach prowadzą grupy robocze powoływane w drodze zarządzeń Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, które dokumentują działania podejmowane w ramach prowadzonych procedur. W 2017 r. w wyniku działań Zespołu:

- uruchomiono 160 procedur „Niebieskie Karty” (liczba utworzonych grup roboczych),
- prowadzono 251 procedur „Niebieskie Karty” (liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych),
- zorganizowano 578 posiedzeń grup roboczych.

6. Programy realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

➤ Uwierz we własne siły

W sierpniu 2017 r. Gmina Miasto Świdnica podpisał umowę o dofinansowanie projektu pn. „Uwierz we własne siły” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020. Projekt

realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w ramach Osi Priorytetowej 9 Włączenie społeczne, Działanie 9.1 Aktywna Integracja Poddziałanie 9.1.4 Aktywna integracja – ZIT AW.

Celem głównym projektu „Uwierz we własne siły” jest aktywna integracja mieszkańców Gminy Miasto Świdnica zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia. Jego uczestnikami są osoby od wielu lat, z różnych przyczyn, korzystające z pomocy społecznej, o niskich kwalifikacjach, nieodpowiadających potrzebom rynku pracy, które doznały wielokrotnego wykluczenia. Projekt zakłada udział 20 osób najbardziej oddalonych od rynku pracy, zakwalifikowanych do III profilu bezrobotnych, 10 osób dla których ustalono II profil pomocy oraz co najmniej 20 osób z ich najbliższego otoczenia. Dla uczestników przewidziano kompleksowe i indywidualne formy wsparcia w ramach ścieżki reintegracji, uwzględniające ich indywidualne potrzeby i możliwości. Obejmują one interdyscyplinarne wsparcie, motywowanie do aktywności własnej oraz zapewnienie udziału w warsztatach, spotkaniach i innych formach edukujących w kierunku zwiększenia skuteczności i samodzielności społeczno-zawodowej.

W pierwszej edycji, od września 2017 r., w projekcie udział bierze 10 osób z ustalonym III profilem (8 kobiet i 2 mężczyzn) i 5 osób z ustalonym II profilem (5 kobiet). W 2017 r. w ramach projektu:

- przeprowadzono dogłębną diagnozę funkcjonalności-dysfunkcjonalności i na tej podstawie opracowano konceptualizację obszarów problemowych dla wszystkich 15 środowisk objętych projektem – 5 godz. dla każdego środowiska, łącznie 75 godz.
- zrealizowano warsztaty „Trening kompetencji społecznych – samokontrola”, przeprowadzone w 2 grupach 7 i 8 osobowych, po 11 godzin dla każdej z grup, w łącznym wymiarze 22 godz.
- zorganizowano spotkania grupowe i działania aktywizujące społecznie, również w sferze kulturalnej, łącznie 16 spotkań,
- zrealizowano indywidualne spotkania, terapię psychologiczną, rodzinną, psychospołeczną z psychologiem, psychiatrą, terapeutą uzależnień, terapeutą rodzinnym oraz coachem, który wspiera pracowników socjalnych w opracowaniu i realizacji ścieżki reintegracji dla każdego z uczestników – łącznie 288 godz.
- w ramach porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w Świdnicy o realizacji Programu Aktywizacja i Integracja (PAI) w okresie październik-listopad 2017 r., dla 10 uczestników z ustalonym III profilem pomocy zrealizowano:
 - prace społecznie użyteczne w jednostkach miejskich, takich jak placówki oświatowe, jednostki pomocy społecznej, ośrodek sportu i rekreacji, w wymiarze 10 godz. tygodniowo, po 40 godz. w miesiącu – łącznie w wymiarze 80 godz.
 - zajęcia grupowe, w formie grupy wsparcia, warsztatów, treningu kompetencji społecznych – w łącznym wymiarze 50 godz. w ciągu dwóch miesięcy (w ramach spotkań grupowych realizowanych dla wszystkich uczestników projektu, o których mowa wyżej),
 - konsultacje i terapię indywidualną – w wymiarze 30 godz. w ciągu dwóch miesięcy (w ramach spotkań indywidualnych realizowanych dla wszystkich uczestników projektu, o których mowa wyżej).

➤ Wsparcie rodziców dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwoju i zdrowia psychicznego

W 2017 r. Gmina Miasto Świdnica uzyskała dofinansowanie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi” – edycja 2017 r. na realizację przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej projektu „Wsparcie rodziców dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwoju i zdrowia psychicznego”. Jednym z głównych założeń projektu było uświadomienie rodzicom i opiekunom odpowiedzialności za zdrowie psychiczne dzieci. Prawidłowe zdrowie psychiczne dziecka warunkuje jego prawidłowy rozwój fizyczny, emocjonalny, społeczny oraz intelektualny. Rodzice i opiekunowie, którzy od samego początku wspierają ten rozwój, chronią dziecko przed wystąpieniem trudności w zakresie

zdrowia psychicznego. W projekcie przewidziano wsparcie rodzin w zakresie występujących trudności psychicznych u dzieci oraz młodzieży w wieku dorastania. Poruszano tematy związane z zaburzeniami występującymi u dzieci i młodzieży, przekazano praktyczne wskazówki dla rodziców, po czym można poznać, że dziecko i rodzina potrzebują specjalistycznej pomocy w zakresie zdrowia psychicznego, jak sobie radzić z zaburzeniami u dziecka w życiu codziennym i gdzie szukać wsparcia. W ramach projektu zrealizowano:

- spotkania edukacyjne dla rodziców na terenie żłobków, przedszkoli, szkół podstawowych i oddziałów gimnazjalnych, w celu udzielania praktycznych wskazówek dla rodziców, jak sobie radzić z zaburzeniami u dziecka w życiu codziennym i przekazania informacji o możliwościach otrzymania wsparcia – 30 spotkań przeprowadził pedagog, specjalista pracy z rodziną, w łącznym wymiarze 75 godz. w 5 żłobkach i przedszkolach oraz 6 szkołach podstawowych i oddziałach gimnazjalnych, w spotkaniach wzięło udział 65 rodziców;
- warsztaty psychoedukacyjne dla rodziców, w zakresie rozumieniem trudności psychicznych występujących u dzieci i młodzieży w wieku przedszkolnym, szkolnym i gimnazjalnym, w celu udzielenia wsparcia w problemach wynikających z wychowania dzieci oraz przekazania wiedzy w zakresie umiejętności radzenia sobie w obrębie rodziny z dzieckiem o określonych trudnościach – warsztaty prowadziły dwie specjalistki pracy z rodziną, terapeutki, w wymiarze 15 godz. warsztatów w 3 grupach, łącznie zrealizowano 9 spotkań, 45 godz. warsztatów, dla 26 uczestników;
- zrealizowano konsultacje ze specjalistami, przeznaczone dla rodziców i dzieci z zaburzeniami rozwoju i zdrowia psychicznego – łącznie zrealizowano 200 godz. konsultacji, z których skorzystało 87 osób, w tym konsultacje realizowali specjaliści:
 - psychiatra dziecięcy – 60 godz., 43 osoby,
 - terapeuta uzależnień – 30 godz., 17 osób,
 - psycholog dziecięcy – 30 godz., 14 osób,
 - terapeuta rodzinny – 80 godz., 20 osób;
- cykl 5 artykułów opublikowanych dwukrotnie w lokalnych mediach: Doba.pl Portale Lokalne oraz na stronie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy, przygotowanych przez specjalistów realizujących zadania w projekcie, z wieloletnim doświadczeniem w pracy z dzieckiem i rodziną uwikłaną w problemy z zakresu zdrowia psychicznego:
 - „Jak dbać o zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży” cz. I,
 - „Jak dbać o zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży” cz. II,
 - „Jak dbać o zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży” cz. III,
 - „Jak pomóc dzieciom na początku roku szkolnego?”,
 - „Zaburzenia lękowe u dzieci i młodzieży”;
- wyprodukowano 3 spoty telewizyjne promujące wspieranie rodziny w zakresie występujących trudności psychicznych u dzieci oraz młodzieży w wieku dorastania, o treściach zawierających informacje, gdzie szukać pomocy, dlaczego warto korzystać z pomocy i jakie ma to znaczenie dla budowania prawidłowych relacji w rodzinie, wyemitowane 5 razy w lokalnych mediach, na świdnickim portalu doba.pl, dostępne w serwisie internetowym YouTube oraz na stronie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy:
 - „Zadbaj o zdrowie psychiczne dziecka”,
 - „Zadbaj o zdrowie psychiczne dziecka/część 2”,
 - „Zadbaj o zdrowie psychiczne dziecka/podsumowanie projektu”;
- opracowano i wydrukowano broszury poruszające podstawowe zagadnienia związane z tematem zaburzeń występujących u dzieci i młodzieży, co rodzic powinien wiedzieć i na co zwrócić uwagę oraz zawierające praktyczne wskazówki, jak radzić sobie z zaburzeniami dziecka w życiu codziennym i gdzie szukać pomocy – wydrukowano 1.500 broszur, które rozdysponowano głównie w placówkach oświatowych, miejskich instytucjach samorządowych i pomocy społecznej oraz placówkach opieki zdrowotnej.

➤ Świdnicka Karta Dużej Rodziny

Świdnickie rodziny wielodzietne, w których skład wchodzi jeden lub dwoje opiekunów oraz troje lub więcej dzieci, od 15 stycznia 2014 r. mogą zostać objęte programem polityki prorodzinnej pod nazwą Świdnicka Karta Dużej Rodziny, który został przyjęty uchwałą nr XXXIII/381/13 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 29 listopada 2013 r. W ramach programu wprowadzone zostały zniżkowe i promocyjne opłaty dla rodzin wielodzietnych za korzystanie z dóbr kultury, sportu i rozrywki, usługi publiczne oraz preferencyjne oferty pozostałych partnerów – przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą, którzy wyrazili chęć przystąpienia do programu:

- do programu przystąpiło 100 partnerów – samorządowych jednostek organizacyjnych i firm prowadzących działalność gospodarczą, które wprowadziły zniżkowe i promocyjne opłaty dla osób posiadających Kartę, w tym 12 w 2017 r.

- karty wydano 204 rodzinom – 1.043 osobom w tych rodzinach, w tym 383 rodziców/opiekunów i 660 dzieci,

- od początku realizacji Programu przystąpiło do niego 415 świdnickich rodzin, w tym 53 rodziny wielodzietne po raz pierwszy dołączyły do programu w 2017 r.

Ponadto, na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny, świdnickie rodziny wielodzietne korzystają z programu ogólnopolskiego:

- do programu przystąpiło ponad 1.000 firm i instytucji z całej Polski, realizujących ofertę w ponad 10.000 miejsc,

- karty wydano łącznie 330 świdnickim rodzinom – 1.672 osobom w tych rodzinach, w tym 607 rodziców/opiekunów i 1.065 dzieci,

- w 2017 r. do programu dołączyło 56 rodzin, łączna liczba osób w tych rodzinach wynosi 273, w tym 98 rodziców/opiekunów oraz 175 dzieci.

Dokumentem potwierdzającym uprawnienie do korzystania z instrumentów przewidzianych w programach są Karty Dużej Rodziny, wydawane na wniosek zainteresowanych rodzin. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej znajduje się stanowisko do obsługi mieszkańców Świdnicy w zakresie karty świdnickiej i ogólnokrajowej. Składanie wniosków o wydanie kart odbywa się w Ośrodku. Świdnicka Karta drukowana jest w Ośrodku, natomiast weryfikacja wniosków i drukowanie kart ogólnokrajowych odbywa się w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

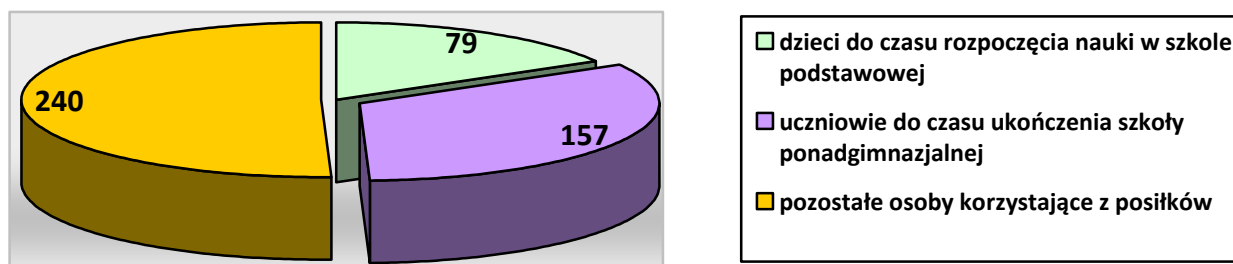
➤ Pomoc państwa w zakresie dożywiania

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje dożywianie w ramach wieloletniego programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, poprzez finansowanie posiłków. Nieodpłatne dożywianie przyznawane jest osobom i rodzinom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 200% kryterium dochodowego. W 2017 r.:

- programem objętych było łącznie 476 osób, które korzystały z posiłków, w formie pełnego obiadu,
- dożywianie prowadzono w ramach 12 punktów żywieniowych w mieście,
- łącznie wydano 80.887 posiłków,
- średni koszt jednego posiłku pokrywanego w ramach programu wynosił 4,90 zł.

Wsparcia w ramach programu udziela się w szczególności dzieciom korzystającym z posiłków w żłobkach, przedszkolach i szkołach, do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej oraz osobom znajdującym się w trudnej sytuacji, w szczególności samotnym, w podeszłym wieku, chorym i niepełnosprawnym.

Wykres nr 2. Osoby objęte programem Pomoc państwa w zakresie dożywiania w 2017 r.

W przypadku dzieci spożywających posiłki w szkołach, szczególny nacisk kładzie się na to, by dzieci spożywały posiłki na terenie placówki. Przyjęto zasadę, że rodzice nie pobierają posiłków na wynos, poza wyjątkowymi sytuacjami. Daje to pewność, że pomoc w postaci dożywiania jest realizowana zgodnie z przeznaczeniem. Pracownicy socjalni i pedagodzy szkolni podejmują działania w celu objęcia dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci i uczniów szkół, w szczególności z rodzin wieloprotblemowych. W 2017 r. spośród ogółu korzystających z posiłków 49,58% stanowiły dzieci i uczniowie.

W 2017 r. 6 osób, w tym 2 uczniów, wymagających dożywiania, według rozeznania pracowników, nie zostało objętych programem, z powodu niechęci do tej formy pomocy. Osobom tym zaproponowano tę formę wsparcia, lecz nie wyrazili zgody na korzystanie z niej.

Tabela nr 17. Koszt realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2017 r.

finansowanie programu	
dotacja z budżetu państwa	180.400 zł
środki własne MOPS	216.000 zł
łącznie	396.400 zł

Wydatki w ramach programu przeznaczono na pokrycie kosztów posiłków dla:

- dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej – 46.176 zł,
- uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej – 89.975 zł,
- pozostałych osób – 260.249 zł.

7. Wiodące zadania do realizacji przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2018 r.

Określenie zadań do realizacji w 2018 r. opiera się na analizie potrzeb, zasobów instytucjonalnych i kadrowych oraz diagnozie problemów społecznych, przy uwzględnieniu zmian w obowiązujących przepisach prawa. Na bieżąco gromadzone są dane dotyczące sytuacji rodzinnej, zawodowej i zdrowotnej mieszkańców korzystających ze wsparcia Ośrodka oraz identyfikowane są potrzeby i braki w zabezpieczeniu potrzeb mieszkańców w sferze socjalnej.

Wiodące zadania do realizacji w 2018 r.:

- wspieranie rodzin w pełnieniu ich podstawowych funkcji, głównie w zakresie opieki i wychowywania dzieci

Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej koncentruje się na wzmacnianiu rodzin, w szczególności wielodzietnych, z małymi dziećmi oraz samotnych rodziców. Szczególnej

troski i ochrony wymagają rodziny przeżywające trudności w zakresie prawidłowej realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Wspieranie rodzin w tym obszarze realizowane jest m.in. poprzez zapewnienie wsparcia asystenta rodziny. Asystenci rodziny, zatrudnieni w Ośrodku, mogą objąć pomocą łącznie 82 środowiska. Działania w tym zakresie ukierunkowane będą przede wszystkim na podniesienie jakości oferowanego wsparcia, co będzie miało przełożenie na poprawę sytuacji rodzin. Stale doskonalone są również standardy pracy i zasady współpracy ze służbami społecznymi na co dzień zajmującymi się wspieraniem rodziny.

Wspieranie rodziny realizowane jest również poprzez zapewnienie dzieciom i młodzieży ze środowisk ubogich, dysfunkcyjnych, z rodzin przeżywających trudności w zakresie opieki i wychowania, miejsc w placówkach wsparcia dziennego. W strukturach Ośrodka od 2016 r. funkcjonuje placówka dla Osiedla Zawiszów. Dla zapewnienia opieki dzieciom i młodzieży z okolic Osiedla Zarzecze, w strukturze Ośrodka włączono od stycznia 2018 r. placówkę, dotychczas funkcjonującą w formie Osiedlowego Klubu Integracyjnego „Zarzecze”, dla 30 uczestników.

Podjęte będą również działania podnoszące kompetencje rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, opieki nad dziećmi, edukacji w obszarze prowadzenia domu, gospodarowania budżetem domowym. Z pracą na rzecz rodzin wiąże się konieczność zapewnienia specjalistycznej pomocy i wsparcia w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy i innym dysfunkcjom.

Świdnickie rodziny, w których wychowuje się troje lub więcej dzieci, bez względu na wysokość osiąganych dochodów, objęte są programem polityki prorodzinnej „Świdnicka Karta Dużej Rodziny”. Planuje się systematyczny rozwój programu, poprzez nowe formy promocji wśród rodzin i w celu pozyskiwania nowych partnerów.

➤ aktywna integracja mieszkańców Świdnicy zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2017-2019 realizuje projekt „Uwierzyć we własne siły” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa 9 Włączenie społeczne, Działanie 9.1 Aktywna Integracja Poddziałanie 9.1.4 Aktywna integracja – ZIT AW. Projekt realizowany jest w celu aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej uczestników, mieszkańców Gminy Miasto Świdnica zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia.

W maju 2018 r. zakończy się I edycja programu, z czym wiąże się rozliczenie projektu oraz monitorowanie osiągnięcia wskaźników realizacji celów założonych w projekcie. We wrześniu 2018 r. rozpocznie się II edycja projektu. Konieczne będzie przeprowadzenie procesu rekrutacji 15 uczestników, wytypowanych spośród osób od wielu lat, z różnych przyczyn, korzystających z pomocy społecznej, o niskich kwalifikacjach, nieodpowiadających potrzebom rynku pracy, które doznały wielokrotnego wykluczenia. Projektem może zostać objętych 10 osób zakwalifikowanych do III profilu bezrobotnych, 5 osób dla których ustalono II profil pomocy oraz osoby z ich najbliższego otoczenia. Przeprowadzone zostaną również procedury związanych z zawarciem umów na realizację działań w projekcie. Dla uczestników przewidziano kompleksowe i indywidualne formy wsparcia w ramach ścieżki reintegracji, uwzględniające ich indywidualne potrzeby i możliwości. Obejmują one interdyscyplinarne wsparcie, motywowanie do aktywności własnej oraz zapewnienie udziału w warsztatach, spotkaniach i innych formach edukujących w kierunku zwiększenia skuteczności i samodzielności społeczno-zawodowej.

➤ rozwój usług opiekuńczych i ich standaryzacja

Na podstawie ustawy o pomocy społecznej, usługi opiekuńcze przysługują osobom, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innej przyczyny wymagają pomocy/opieki, a są jej pozbawione. Jest to zadanie gminy o charakterze obligatoryjnym. Obserwowany jest

systematyczny wzrost liczby osób wymagających wsparcia w tej formie. Osoby, którym zwiększono lub przyznano pomoc to w zdecydowanej większości seniorzy po osiemdziesiątym roku życia, których stan zdrowia pogorszył się w sposób nagły i uniemożliwiający samodzielną egzystencję, np. wskutek udaru mózgu, przebytego zabiegu operacyjnego po złamaniu w obrębie kości udowej czy miednicy, pogłębiającej się demencji, choroby nowotworowej. Pozostałą grupę odbiorców świadczenia stanowią osoby samotne, bądź pozbawione opieki ze strony rodziny z powodu ich aktywności zawodowej, własnych problemów zdrowotnych, znacznej odległości miejsca zamieszkania. Każdorazowo konieczność wsparcia w formie usług opiekuńczych wynika bezpośrednio z kondycji podopiecznego, potwierdzonej wywiadem środowiskowym przez pracownika socjalnego, czasem w wyniku zgłoszenia szpitala, interwencji z otoczenia, zgłoszenia Straży Miejskiej, Policji, zarządców nieruchomości czy wspólnot mieszkaniowych.

Przyznanie pomocy w formie usług opiekuńczych jest ważnym aspektem polityki senioralnej w mieście. W związku z powyższym istotnym elementem działań Ośrodka w 2018 r. będzie dalsza standaryzacja usług opiekuńczych, zróżnicowanie stawek dla opiekunek środowiskowych z dostosowaniem do zakresu obowiązków.

Starzejące się społeczeństwo i tendencje demograficzne wskazują również na potrzebę stworzenia w Świdnicy Domu Pomocy Społecznej.

➤ działania na rzecz bezdomnych

Udzielanie schronienia, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Działania w okresie zimowym skoncentrowane są przede wszystkim na udzieleniu natychmiastowej pomocy osobom bezdomnym, tj. poprzez skierowanie do stosownych placówek. Z uwagi na fakt, że osoby bezdomne w wielu przypadkach są osobami uzależnionymi od środków psychoaktywnych, zachodzi konieczność współpracy z terapeutami Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Świdnicy. Osoby bezdomne włączane są również do udziału w projektach realizowanych przez Ośrodek i inne organizacje pozarządowe w celu aktywizacji zawodowej (staże, prace społecznie użyteczne) i społecznej (terapia, wsparcie psychologiczne). Ze strony pracowników socjalnych prowadzone są działania ukierunkowane na usamodzielnianie się osób bezdomnych lub poprawę relacji z najbliższymi członkami rodziny, co może umożliwić ewentualny powrót w środowisko rodzinne.

W chwili obecnej Gmina Miasto Świdnica nie posiada miejskiego schroniska dla bezdomnych, a istniejące placówki prowadzone przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta w zakresie schronienia, nie działają na zlecenie Gminy i nie są powiązane z Gminą w sposób formalno-prawny. Aktualnie przygotowwany jest konkurs na zadanie związane z prowadzeniem schroniska dla osób bezdomnych. Jednym z warunków udziału w projektowanym postępowaniu będzie spełnianie standardu i posiadanie wpisu w rejestrze prowadzonym przez Wojewodę. Wynika to z ubiegłorocznej zmiany przepisów w tym zakresie, wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych i ogrzewalni. Jeżeli konkurs zostanie nie rozstrzygnięty i na terenie Świdnicy lub jej okolicy nie będzie podmiotu, np. prowadzonego przez organizację pozarządową, który zawrze z gminą umowę na działania związane z przeciwdziałaniem bezdomności, konieczne będzie utworzenie placówki miejskiej prowadzonej przez Gminę Miasto Świdnica.

➤ doskonalenie i rozszerzanie procedur współpracy służb i instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje działania w zakresie minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających ze stosowania przemocy. Zapewnia obsługę administracyjno-biurową Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Koncentracja działań w jednej instytucji, przy zaangażowaniu we współpracę innych służb i instytucji, pozwala na usprawnienie przepływu informacji, kompleksowe ujmowanie indywidualnych problemów i dostosowanie oferty pomocowej do faktycznych potrzeb klienta.

Istotne dla Ośrodka jest również pozyskiwanie kolejnych partnerów lokalnych i krajowych oraz rozwijanie współpracy z podmiotami, które już zaangażowane są w różnorodne działania na rzecz osób i rodzin wymagających wsparcia.

➤ przygotowanie wniosków projektowych i wdrażanie programów w ramach pozyskanych środków zewnętrznych

Złożoność problemów, jakimi zajmuje się pomoc społeczna wymaga poszukiwania nowych rozwiązań, które skuteczniej będą wspierać osoby niezaradne życiowo, wymagające wsparcia. W ramach ogłoszonych na 2018 r. konkursach, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej składać będzie wnioski o dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 oraz środków krajowych.